

همراهی ایده‌تاساخت

در طول دوران تحصیل رفته‌رفته تا حدودی فعالیت‌هایی که نیاز به ایده‌پردازی، طراحی و ساخت دارند در سرفصل‌های درسی کم‌رنگ شده و جای خود را به دروس کاملاً تئوری می‌دهند. حتی رشته‌های دانشگاهی انگشت‌شماری هستند که مستقیماً با مباحث طراحی صنعتی در ارتباط باشند و عملاً فضایی که به‌صورت اختصاصی به رشد و پرورش ایده‌ها و استعداد‌های این حوزه بپردازد وجود ندارد. در سال ۱۴۰۱ «خانه خلاق و نوآوری هنر، طراحی و ساخت» که با نام فب لب یا فب فکتوری نیز شناخته می‌شود به‌عنوان زیرمجموعه‌ای از شرکتی دانش‌بنیان در حوزه طراحی صنعتی، با هدف ایجاد یک فضای کار تعاملی برای رشد توسعه‌کسب و کارهای طراحی محور و مبتنی بر روندهای ساختنی و هنری و برای پرورش ایده‌پردازان حوزه‌های طراحی و ساخت دیجیتال و صنعتی و حتی آزادکارهای این حوزه تأسیس شد. به عقیده یحیی نوربان، مدیرعامل و هم‌بنیان‌گذار فب لب خانه‌های خلاق به‌عنوان پاسخی برای نیازی واقعی و در تعارض با مفهوم رایج و روند شناخته‌شده زیست‌بوم دانش‌بنیان ایران شکل گرفت و توسعه پیدا کرد. وی در ادامه می‌گوید: در سال‌های اولیه رشد شبکه دانش‌بنیان ایران تمام تمرکز روی صنایع بزرگ و فناوری‌های پیشرفته بود و مجالی برای ارائه بسترهایی در حوزه‌هایی مانند صنایع نرم و حتی طراحی صنعتی و ساخت نبود. اما با رشد زیست‌بوم خلاق و ورود ادبیات جدید نوآوری به زیست‌بوم فناوری رفته‌رفته خانه‌های خلاق و نوآوری نیز به بازیگران اصلی زیست‌بوم نوآوری ایران تبدیل شدند. فب لب امکانات متنوع و گسترده‌ای را در اختیار استارت‌آپ‌های نوپا و زیرمجموعه خود قرار می‌دهد که در کمتر فضایی یافت می‌شود. امکاناتی مانند فضای کارگاهی اشتراکی، کارگاه برش، جوش، تراش و خم‌کاری فلزات، نجاری و برش CNC، برش دیجیتال و لیزری، ریخته‌گری مواد، رباتیک و بردهای الکترونیک، طراحی و چاپ سه بعدی و حتی چاپ پارچه ازجمله کارگاه‌های تخصصی فب لب است. در حال حاضر خانه خلاق و نوآوری فب لب که به عقیده نوربان رفته‌رفته شکل یک کارخانه نوآوری را به خود گرفته است، میزبان بسیاری از ایده‌پردازان و طراحان صنعتی و هنری است.

نگاهی به ظرفیت‌های توسعه نوآوری در صنعت گردشگری آنلاین

اقامت به سبک نوآوری

غالباً شخصی بود که البته با چالش‌ها و مشکلات زیادی هم برای مسافران و هم صاحبان اقامتگاه‌ها همراه بود. در دهه‌های گذشته که دسترسی به اینترنت آنچنان همگانی و مرسوم نبود، این شیوه شاید تنها راه یافتن محل اسکان برای گردشگران بود. اما اکنون فناوری جای خود را در توسعه گردشگری باز کرده است و در جنبه‌های مختلفی اثرگذاری دارد که از رایج‌ترین آنها، سکوهای پلتفرم‌هایی برای ارائه خدمات اقامتی به مسافران است.

همیشه اولین قدم یا دغدغه حتی پیش از قطعی شدن رفتن به سفر، یافتن اقامتگاهی در مقصد است. تا همین پنج یا شش سال پیش روش‌های کاملاً سنتی مانند ایستادن در کنار جاده یا نزدیک اماکن گردشگری با پلاکارد از اصلی‌ترین روش‌های بازاریابی و جذب گردشگر برای اقامت در مسافرخانه‌ها و اقامتگاه‌های

می‌دهد: «اتاقک در حال حاضر و در راستای تسهیل گردشگری خارجی با چند اقامتگاه در کشورهای همسایه مانند ترکیه و ارمنستان در حال همکاری است تا گردشگران ایرانی فارغ از دغدغه‌ها و مشکلات مالی بتوانند پیش از خروج از کشور و به‌صورت رایلی از خدمات اقامتی در این کشورهای بهره‌مند شوند.»

بومی‌سازی، رقابت سالم و حمایت

اولین جرقه ایده تشکیل اتاقک در سال ۱۳۹۵ و با الهام از نمونه خارجی آن که اپلیکیشنی برای اجاره منازل شخصی بود، شکل گرفت. گستردگی و عطش بازار گردشگری داخلی ایران سوار بر موج جهانی نوآوری و تحول دیجیتال و بومی‌سازی صحیح و اصولی ایده‌های برجسته جهانی، سبب شد تا به تدریج شکل سنتی و غلط گردشگری در ایران نیز دچار تغییرات اساسی شود. به گفته سام، اتاقک هیچ‌گاه قیمت‌گذار نبوده و به‌عنوان واسطه‌ای میان مهمان و میزبان به ارائه خدمات متقابل به این دو قشر مخاطب می‌پردازد. مدیر بازاریابی اتاقک می‌گوید: «فعالیت‌های گسترده و حضور رقبای قوی در حوزه ارائه خدمات گردشگری به‌صورت مستقیم سبب تقویت و لزوم استفاده از نوآوری در پیشرفت و توسعه زیست‌بوم نوآوری و گردشگری کشور شده است اما وجه تمایز اتاقک از سایر سکوها ارائه‌دهنده خدمات اقامتی گردشگری پشتیبانی کامل و ۲۴ ساعته چه برای مهمان و چه برای میزبان در تمام مراحل است.» وی همچنین ساده‌سازی روند مقایسه و انتخاب اقامتگاه برای مهمان و اختصاص شرایط و مزایای ویژه برای میزبان را از دیگر ویژگی‌های متمایز اتاقک می‌داند و می‌افزاید: «متأسفانه گردشگری آنلاین تقریباً ۱۷ درصد از سهم بازار گردشگری عمومی در کشور را در اختیار دارد و پس از گذشته نزدیک به ۱۰ سال از شروع فعالیت این سکوها، هرچند تمامی هدف آنها کمک به توسعه فرهنگ و اقتصاد دیجیتال است، هنوز در مرحله اعتمادسازی برای مخاطب عمومی قرار دارد که گذر از این مرحله نیازمند حمایت‌های همه‌جانبه از سوی متولیان و سیاست‌گذاران صنعت گردشگری کشور است.»

تغییر شکل بنیادی برنامه‌ریزی سفر

در دهه‌های گذشته چنین قابلیت‌هایی دور از ذهن به نظر می‌رسید اما از اواسط دهه ۹۰ روند برنامه‌ریزی سفر و به‌صورت کلی گردشگری در ایران شکلی تازه و نوین به خود گرفت. همه‌گیری و دسترسی آسان به اینترنت نیز به نوعی نقش کاتالیزور را در این فرآیند بازی کرد. طی این سال‌های اخیر نیز سامانه‌ها و سکوهایی برخط ارائه‌دهنده خدمات اقامتی به‌عنوان حلقه واسط میان گردشگر و صاحب اقامتگاه، به بازیگران و رهبران اصلی این ادبیات جدید در زیست‌بوم نوآوری و صنعت گردشگری کشور تبدیل شده‌اند و مجموعه «گردشگرگستر خانه ما» با نام تجاری «اتاقک» نیز به‌عنوان یکی از پرمخاطب‌ترین فعالان این حوزه شناخته می‌شود. به گفته محسن سام، مدیر بازاریابی اتاقک، این مجموعه از سال ۱۳۹۶ تاکنون توانسته است با بیش از ۳۲ هزار مجموعه اقامتی کوچک و بزرگ با بیش از ۳۰۰ شهر در سراسر ایران همکاری داشته باشد. سام در ادامه گفت‌وگو با پیشران توضیح

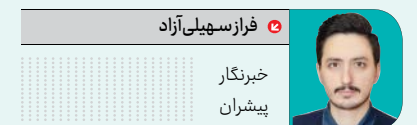
آزمایشگاهی برای تحول ساخت

توسعه‌دهندگان و طراحان روش‌های ساخت دیجیتال، در تغییرات وسیع پیش روی پیش‌تاز هستند. تکامل ساخت دیجیتال و توسعه طراحی دیجیتال در آینده به رشد تولید محصولات شخصی‌سازی شده منجر می‌شود و ماهیت و ظرفیت ساخت دیجیتال به تولید مدل اقتصادی و بازار جدیدی از خدمات و محصولات می‌انجامد.

صاحبان ایده و... را برای عملیاتی کردن ایده‌های خلاقانه دارند. در واقع فب لب پلتفرم نمونه‌سازی مبتنی بر فناوری است؛ جایی که پژوهش در نرم‌افزار و استفاده از ابزار نسل آینده بر مرزهای آنالوگ-دیجیتال غلبه می‌کند. برآوردها نشان می‌دهد که در ۲۰ سال آینده با افزایش روش‌ها و ماشین‌های ساخت دیجیتال، طبیعت ساخت و تولید تغییرات زیادی خواهد داشت. تغییر نگرش حاصل از رشد ماشین‌ها و روش‌ها، فرصت تحقیق و توسعه در روش‌های ساخت و نیز تعریف مواد اولیه جدید را فراهم خواهد آورد. فب لب‌ها به‌عنوان

صنعتی با کمترین هزینه ممکن استفاده کرد تا هزینه تمام‌شده ساخت محصول اولیه بسیار کاهش پیدا کند. فب لب به‌طور کلی مجهز به مجموعه‌ای از ماشین‌های ساخت دیجیتال است که برای کار با طیف وسیعی از مواد و مصالح و برای رسیدن به هدف ساخت تقریباً هر چیزی و پژوهش در حوزه ساخت به کار می‌رود. گرچه فب لب‌ها قدرت رقابت با تولیدات انبوه و صنایع ساخت حرفه‌ای را ندارند، اما اساساً به‌دنبال این نیز نیستند. فب لب‌ها ظرفیت لازم برای توانمندسازی افراد خلاق، دانشجویان، متخصصان طراحی، مخترعان،

فراز سهیلی‌آزاد

خبرنگار
پیشران

فب لب از آن دست اصطلاحات جدید در زیست‌بوم فناوری و نوآوری است که احتمالاً زیاد به گوش تان خورده است. فب لب در واقع مخفف Fabrication Laboratory و به معنی آزمایشگاه ساخت است. فب لب‌ها محیطی برای استفاده اشتراکی از لوازم و تجهیزات کارگاهی، آزمایشگاهی و صنعتی است تا در صورت داشتن ایده ساخت یک محصول برای ساخت نمونه اولیه آن از تجهیزات کارگاهی، آزمایشگاهی یا حتی دستگاه‌های